

Verkfræðingafélag Íslands

Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið
Borgartúni 26
105 Reykjavík

Efni: Umsögn Verkfræðingafélags Íslands um drög að nýrri reglugerð um Loftslags- og orkusjóð.
Samráðsgátt: Mál nr. S-106/2026.

Verkfræðingafélag Íslands tekur undir markmið ráðuneytisins um einföldun reglugerðarinnar og skýrari aðgreiningu samkeppnisstyrkja og beinna stuðningsaðgerða. Loftslags- og orkusjóður er mikilvægt fjármögnunartæki fyrir tækni- og verkfræðiverkefni á sviði orkuskipta, hringrásarhagkerfis og orkunýtingar. Félagið vill því leggja sérstaka áherslu á þau atriði í drögnum sem varða faglegt mat umsókna og fyrirsjáanleika fyrir umsækjendur.

Fagleg umsýsla og hlutverk fagráðs

VFÍ fagnar því að í drögnum sé kveðið á um skipan fagráðs með sérþekkingu á viðfangsefni viðkomandi styrkveitingar. Félagið telur þó að skýra þurfi betur hvernig skipan fagráða er fyrirhuguð, meðal annars hvort fagráð verði skipað fyrir hverja styrkjaúthlutun eða til lengri tíma.

Í ljósi þess hve verkefni sem sjóðurinn styrkir geta verið fjölbreytt telur VFÍ jafnframt mikilvægt að tryggja nægilega breidd sérþekkingar við mat umsókna. Tryggja þarf að lágmarksfjöldi þriggja sérfræðinga takmarki ekki þá breidd tækni-, verkfræði- og viðskiptaþekkingar sem mat á ólíkum verkefnum getur kallað á. Æskilegt er að fyrirkomulagið geri kleift að kalla eftir sérþekkingu á viðkomandi fagsviði eftir eðli umsókna.

Við mat á tækni- og þróunarverkefnum er jafnframt mikilvægt að matsviðmið taki mið af þróunarstigi verkefna og eðli þeirrar tækni sem um ræðir. Þá telur VFÍ mikilvægt að skýrt sé í hvaða tilvikum fagráð er ekki starfandi og hvernig faglegt mat umsókna verði þá tryggt.

Styrkir til lengri tíma

Tækni- og verkfræðiverkefni á sviði orkuskipta og loftslagsmála taka oft lengri tíma en eitt ár og því er mikilvægt að tryggja fyrirsjáanleika um fjármögnun til lengri tíma. VFÍ styður að heimilt verði að úthluta styrkjum til allt að þriggja ára. Skýra þarf þó betur hvað slík úthlutun felur í sér þegar jafnframt er gert ráð fyrir að samningar séu almennt ekki gerðir til lengri tíma en eins árs í senn.

Styrkhlutföll og fjárhæðir

Gert er ráð fyrir að styrkhlutföll og fjárhæðir verði í auknum mæli ákveðin í tengslum við einstakar auglýsingar um styrki. VFÍ leggur áherslu á að þær upplýsingar liggi fyrir með nægum fyrirvara þannig að umsækjendur geti gert raunhæfar fjármögnunar- og verkefnaáætlanir.

Stuðningur við frumkvöðla- og nýsköpunarverkefni

Í núgildandi reglugerð er sérstakur stuðningsflokkur fyrir frumkvöðlaverkefni skilgreindur, með allt að 50% styrkhlutfalli og tilteknum hæfisskilyrðum. Þessi sértæki stuðningsflokkur er ekki tilgreindur í drögnum heldur fellur frumkvöðlastarf undir almenna umgjörð um styrkhlutföll sem ákvörðuð eru í auglýsingu hverju sinni.

VFÍ telur mikilvægt að breytingarnar dragi ekki úr möguleikum frumkvöðla og sprotafyrirtækja á stuðningi við þróun nýrrar loftslags- og orkutækni. Jafnframt er mikilvægt að skilyrði stuðnings séu ekki svo þröng að nýjar tæknilausnir og þróunarverkefni falli utan stuðningskerfisins áður en faglegt mat á

mögulegum árangri þeirra hefur farið fram. Skilyrði fyrir stuðningi þurfa jafnframt að vera skýr og fyrirsjáanleg.

Lánveitingar sjóðsins

Í lögum um Loftslags- og orkusjóð er gert ráð fyrir að sjóðurinn geti veitt lán og jafnframt kveðið á um að ráðherra setji í reglugerð nánari fyrirmæli um lánveitingar, þar á meðal vexti og önnur útlánakjör. Ekki er fjallað um lánveitingar í fyrirliggjandi reglugerðardrögum. VFÍ telur mikilvægt að úr þessu verði bætt og skýrt hvernig lánveitingum sjóðsins verði háttað.

Samantekt: Tillögur Verkfræðingafélags Íslands

VFÍ leggur til að:

1. Fyrirkomulag fagraða verði skýrt nánar og tryggt að nægilega breið sérþekking sé til staðar við mat umsókna, meðal annars með möguleika á að kalla eftir sérþekkingu á viðkomandi fagsviði eftir eðli verkefna.
2. Skýrt verði hvernig úthlutun styrkja til alls að þriggja ára samræmist því að styrkjasamningar séu almennt gerðir til eins árs í senn.
3. Upplýsingar um styrkhlutföll og fjárhæðir liggi fyrir með nægum fyrirvara til að tryggja fyrirsjáanleika fyrir umsækjendur.
4. Tryggt verði að breytingarnar dragi ekki úr möguleikum frumkvöðla og sprotafyrirtækja á stuðningi og að nýjar tæknilausnir og þróunarverkefni fái faglegt mat á mögulegum árangri sínum.
5. Kveðið verði á um lánveitingar sjóðsins í reglugerðinni, í samræmi við ákvæði laga um Loftslags- og orkusjóð.

Verkfræðingafélag Íslands þakkar fyrir tækifærið til að koma sjónarmiðum sínum á framfæri og lýsir sig reiðubúið til áframhaldandi samráðs. Félagið telur mikilvægt að reglugerðin styðji við faglegt og fyrirsjáanlegt styrkjaumhverfi og stuðli að þróun nýrra lausna á sviði loftslags- og orkumála.

Reykjavík, 11. ágúst 2026.
Stjórn Verkfræðingafélags Íslands.